

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 18.5.2016 г.
COM(2016) 263 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
относно вариантите на схема на ЕС за екомаркировка за продукти от риболов и
аквакултури

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В член 36 от Регламент (ЕС) № 1379/2013 относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури¹ е предвидено Комисията да представи на Европейския парламент и на Съвета доклад за осъществимостта по отношение на възможностите за въвеждане на схема за екомаркировка за продуктите от риболов и аквакултури (ПРА).

За целите на изготвянето на посочения доклад беше възложено проучване за анализ на съществуващите екомаркировки и други форми на съобщаване на информация за околната среда. Този анализ беше допълнен също така с обществена консултация и преки интервюта със заинтересовани страни².

В настоящия доклад е описан контекстът, в който се разработват екомаркировките в сектора на рибарството и аквакултурите. Представени са съответните публични и частни инициативи на ниво ЕС и на международно ниво по отношение на доброволните твърдения за екологосъобразност. Описано е състоянието на пазара на продуктите с екомаркировка, както и основните въпроси, които се повдигат по отношение на екомаркировките. Накрая, в доклада са определени области за възможни действия във връзка с въвеждането на схема за екомаркировка за ПРА и е направена оценка на съответната им осъществимост.

2. КОНТЕКСТ

С общата политика в областта на рибарството (ОПОР) се цели да се гарантира, че дейностите, свързани с рибарство и аквакултури, допринасят за дългосрочната екологична, икономическа и социална устойчивост.

Екомаркировките представляват форма на предоставяне на потребителите на информация на доброволна основа. Създаването на екомаркировки не е запазено само за рибарството и аквакултурите. През последните двадесет години в различни области са разработени както публични, така и частни схеми. При схемите в горското стопанство³ и общото селско стопанство⁴ се наблюдават разлики в дизайна и изискванията в сравнение със схемите в рибарството и аквакултурите и те не са съпоставими от гледна точка на стандарти. Що се отнася до пазарното присъствие, основните екомаркировки за продукти от рибарство и аквакултури са сходни със маркировките по

---

¹ Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета, ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 1–21.

² http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/eco-label/index_en.htm.

³ Например Съвета за стопанисване на горите (FSC) или Програмата за одобряване на горските сертификационни системи (PEFC).

⁴ Например справедливата търговия или Кръглата маса за устойчиво палмово масло (RSPO).

частни схеми, използвани в горското стопанство, дори разпознаваемостта на логото да е по-ниска.

Що се отнася до държавното признаване на схемите, при тези сектори не се наблюдава разлика спрямо състоянието в сектора на риболова и аквакултурите към момента, т.е. няма конкретни разпоредби на ниво ЕС, които понастоящем да се прилагат за тях, освен сертифицирането за биологично чисто производство. Валиден е общият принцип, приложим при предоставянето на потребителите на информация на доброволна основа, при условие че изявленията са ясни и проверими.

Според определението, дадено от Организацията на ООН за прехрана и земеделие (FAO), екомаркировката дава право за поставяне на лого или изявление върху продукта, с които се удостоверява, че производството на този продукт отговаря на стандартите за опазване и устойчивост. Сертифицирането се извършва от трета страна, за да се гарантира съответствието на производствения процес с определените изисквания. С цел да се гарантира, че продуктите с екомаркировка, които се предлагат на пазара, произлизат от сертифицирани източници, е необходимо да се предприемат мерки за осигуряване на проследяемост както на продуктите, така и на тяхното сертифициране.

Използването на екомаркировки в сектора на рибарството започна през 90-те години на XX век. Макар в ЕС биологичното производство на аквакултури⁵ да е регламентирано от 2010 г., схемите за сертифициране за устойчива аквакултура се появиха в началото на новия век и се разрастват с бързи темпове. Екомаркировката в тези два сектора се различава и засяга различни аспекти на устойчивостта. Докато в рибарството фокусът по-скоро се поставя върху опазването на рибните запаси, при аквакултурите се акцентира най-вече върху потенциалните отрицателни външни последици, които се причиняват от производството, като разрушаване на природни екосистеми или замърсяване на водата.

Една от характерните особености на екомаркировката за ПРА се състои в това, че в по-голямата част става дума за частна и международна екомаркировка и почти няма публична, която да отговаря на изискванията, установени за екологична маркировка по ISO14024, тип I и определени от Международната организация по стандартизация (ISO) за екологична маркировка и декларации. През 2014 г. ISO започна разработването и на стандарт за минималните изисквания за сертифициране на продукти от устойчив морски риболов, който се очаква да бъде публикуван през 2017—2018 г.

Напоследък в екомаркировките се интегрира едно по-цялостно определение за устойчивост, което включва също така икономически и социални аспекти.

Екомаркировката се прилага в среда, в която потребителите получават множество послания за устойчивостта на продуктите от риболов и

---

⁵ Регламент (ЕО) № 710/2009 на Комисията за изменение на Регламент (ЕО) № 889/2008 за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета във връзка с определянето на подробни правила относно биологичното производство на аквакултурни животни и морски водорасли. ОВ L 204, 6.8.2009 г., стр. 15—33

аквакултури, включително ръководства за потребители, кампании на НПО и кодекси за поведение на доброволна основа. Огромният обем от информация за устойчивостта поражда противоречия и известно объркване. Този проблем е ясно изразен и на други пазари. Изправени пред изобилието от маркировки и твърдения за екологосъобразност, потребителите от ЕС често са затруднени да открият разлика между продуктите и да се доверят на предоставената информация. Освен това твърденията за екологосъобразност върху продуктите е възможно не винаги да отговарят на правните изисквания за надеждност, точност и яснота⁶.

3. ДЕЙСТВИЯ НА НИВО ЕС И НА МЕЖДУНАРОДНО НИВО ВЪВ ВРЪЗКА С ДОБРОВОЛНИТЕ ИЗЯВЛЕНИЯ

През изминалото десетилетие Европейският съюз предприе различни инициативи в подкрепа на яснотата и надеждността на доброволните изявления с цел да бъдат установени инструменти, с които се дава възможност на потребителите да правят информиран избор и се гарантира високо ниво на защита на потребителите, като в същото време се насърчават интересите на потребителите в съответствие с член 169 от ДФЕС.

Що се отнася до законодателството на ЕС, приети бяха разпоредби, касаещи както съдържанието на изявленията, така и тяхното сертифициране от трети страни. Преразгледани бяха правилата по отношение на информацията, която съпътства продуктите от риболов и аквакултури и които позволяват предоставянето на информация за околната среда на доброволна основа, при условие че информацията е ясна, недвусмислена и проверима⁷. Успоредно с това в областта на сертифицирането бяха установени изисквания за акредитация. В тях е включено условието публичният контрол върху органите за сертифициране да се осъществява от един единствен национален орган по акредитация⁸.

Разработени бяха също така незаконодателни инициативи за предоставяне на насоки относно доброволните изявления. През 2009 г. беше представен подходът на ЕС към системите за гарантиране на устойчивост и сертифицирането за съответствие с принципите на справедливата търговия⁹. Акцент беше поставен върху поддържането на доброволния и неправителствен характер на тези системи, заедно с важността на прозрачността и адекватността на информацията. Този законодателен подход беше утвърден в Съобщението относно политиката за качество на

---

⁶ Проучване на пазара на дребно относно твърденията за екологосъобразност на нехранителни продукти:
http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/market_studies/environmental_claims/index_en.htm.

⁷ Регламент за ООП, член 39, параграфи 1 и 4.

⁸ Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93. ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 30—47.

⁹ Съобщение на Комисията — Принос към устойчивото развитие: ролята на справедливата търговия и неправителствените системи за гарантиране на устойчивост, свързани с търговията. COM(2009) 215, 5.5.2009 г.

селскостопанските продукти¹⁰. Освен това резултатите от диалога между множество заинтересовани страни относно твърденията за екологосъобразност ще бъдат включени в насоките на Комисията в подкрепа на изпълнението на Директивата за нелоялни търговски практики¹¹ в тази област. Успоредно с това се насърчава разработването на методи за измерване на екологичните характеристики през целия жизнен цикъл¹² и бяха приети насоки за най-добри практики по отношение на схемите за доброволно сертифициране на селскостопански продукти и храни¹³. Продължава също така диалогът относно корпоративната социална отговорност¹⁴ между Европейската комисия, държавите членки, предприятията и други заинтересовани страни.

Освен това, по искане на Европейския парламент, през 2016 г. Комисията ще стартира пилотен проект за оценка на доброволните изявления по отношение на продукти от риболов и аквакултури. В рамките на проекта ще бъде проучено доколко има такива изявления за ПРА и дали отговарят на съответните изисквания.

В наскоро приетия план за действие на ЕС за кръговата икономика¹⁵ отново беше подчертано колко е важно да се даде възможност на потребителите да правят информиран избор. В рамките на тази инициатива се прави преглед на доброволната екомаркировка на ЕС¹⁶.

---

¹⁰ Съобщение на Комисията относно политиката за качество на селскостопанските продукти. COM(2009) 234, 28.5.2009 г.

¹¹ Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и за изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (текст от значение за ЕИП), ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22—39.

¹² Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета „Изграждане на единен пазар за екологични продукти — Създаване на условия за по-добра информираност относно екологосъобразността на продуктите и организациите“, COM/2013/0196.

Един от 26-те текущи пилотни проекта, касаещи продуктовия отпечатък върху околната среда, е посветен на рибата и продуктите от аквакултури.

¹³ Съобщение на Комисията — Насоки за най-добри практики на ЕС за схемите за доброволно сертифициране на селскостопански продукти и храни, COM 2010/C 341/04.

¹⁴ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите — Обновена стратегия на ЕС за периода 2011—2014 г. за корпоративната социална отговорност, COM/2011/0681.

¹⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Затваряне на цикъла — план за действие на ЕС за кръговата икономика“, COM/2015/0614.

¹⁶ Регламент (ЕО) № 66/2010 на Европейския парламент и на Съвета относно екомаркировката на ЕС, ОВ L 27, 30.1.2010 г., стр. 1—19.

Организацията на ООН за прехрана и земеделие (FAO) е изготвила международно признати насоки за екомаркировката на продукти от риболов и аквакултури¹⁷, като ЕС беше активно ангажиран с разработването им.

4. ПАЗАР НА ПРОДУКТИТЕ ОТ РИБОЛОВ И АКВАКУЛТУРИ С ЕКОМАРКИРОВКА

Понастоящем ЕС е най-големият пазар на ПРА с екомаркировка. Все пак навлизането на продукти с екомаркировка на пазара се различава значително в различните държави членки и е съсредоточено върху замразени и преработени продукти. Основните потребители на морски продукти (консумация на глава от населението) не са най-големите купувачи на продукти с екомаркировка. В държави като Франция, Италия, Португалия и Испания, където потребителите купуват най-вече пресни продукти, екомаркировката и сертифицирането играят незначителна роля¹⁸. От друга страна, продуктите с екомаркировка са се утвърдили в някои държави членки като Германия и Обединеното кралство¹⁹.

Броят на екомаркировките остава относително ограничен в сравнение с други инструменти за предоставяне на информация на потребителите. Само малко на брой схеми увеличават пазарния си дял.

Понастоящем основните частни екомаркировки са Съветът за стопанисване на морето (MSC), която за 2014 г. декларира сертифицирането на 8,8 млн. тона дива уловена риба (т.е. 10 % от разтоварената на суша в световен мащаб), Friend of the Sea (FoS), за която по наличните данни на FAO се предполага сертифициране на около 10 млн. тона продукти през 2011 г., GLOBALG.A.P. Aquaculture Standards, за която данните свидетелстват за сертифициране на над 2 млн. тона продукти през 2013 г., както и Съветът за стопанисване на аквакултурите (ASC), който декларира над 400 000 тона сертифицирани продукти през 2014 г. Напоследък производителите от държавите — членки на ЕС, започнаха процеса на сертифициране на своите продукти, главно от риболов, което е белег за нова пазарна тенденция, тъй като до момента повечето продукти с екомаркировка, продавани в ЕС, бяха вносни.

Тези схеми са специализирани в някои групи видове. Докато MSC е обхванала главно бялата риба (като сертифицира 45 % от улова на бяла риба в световен мащаб) и дребните пелагични видове, то FoS се е съсредоточила върху риболова с цел обезпечаване на производството на рибно брашно, но също така обхваща рибата тон, скаридите, мидите и съомгата. При аквакултурите GLOBALG.A.P обхваща главно пангас, тилапия, съомга и скариди, а ASC се е

---

¹⁷ Насоки на FAO за екомаркировка на риба и рибни продукти от морски риболов, преразглеждане 1 (2009 г.); Насоки за екомаркировка на риба и рибни продукти от риболов във вътрешни водоеми (2011 г.); Технически насоки за сертифициране на аквакултури (2011 г.). FAO обсъди също така проект на Рамка за оценка на схеми за екомаркировка на риболовни продукти от вътрешни водоеми и морски басейни.

¹⁸ Декларираният от Съвета за стопанисване на морето (Marine Stewardship Council — MSC) пазарен дял е под 1 %.

¹⁹ MSC декларира пазарен дял над 35 % в Австрия, Белгия, Дания, Германия, Швеция, Нидерландия и Обединеното кралство.

съсредоточила върху същите тези видове, както и върху двучерупчестите мекотели и пъстървата. Има индикации, че тези схеми започват да работят заедно на базата на общи критерии и взаимно признаване.

През изминалите години малко на брой държави са въвели публична екомаркировка за продукти от риболов и аквакултури. До момента няма нито една широкомащабна публична схема като алтернатива на частното сертифициране. В ЕС, в края на 2014 г. Франция даде началото на публична екомаркировка на продукти от риболов и аквакултури. Все още е твърде рано да се предвиди нейният потенциален пазар.

5. ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЕКОМАРКИРОВКАТА

Трите основни проблема, свързани с понастоящем съществуващата екомаркировка за ПРА, са очертани в анализа и консултацията, а именно: а) надеждност на изявленията; б) объркване поради множеството послания; както и в) влизане на пазара, в това число разходи.

- а) Въпросът за надеждността е свързан с истинността на направеното изявление. Схемите за екомаркировка представляват най-структурираният вид информация за потребителите относно аспекти, свързани с околната среда. Надеждността се базира на структурата на схемата, включително нейните стандарти и прозрачността на процеса на сертифициране.

Гарантирането на надеждността е от огромно значение за търговците на дребно, тъй като това е съществен елемент от имиджа на марката. Поради това надеждността на изявлението има последствия за надеждността на самия търговец на дребно. Интересно е да се отбележи, че голяма част от сертифицираните продукти не се продават с лого, което превръща сертифицирането предимно в характеристика на отношенията между стопанските субекти, а не форма на предоставяне на информация на потребителите.

- б) Объркването често се свързва с предполагаемото изобилие на екомаркировки и тенденцията екомаркировка да не може да се разграничава от други инициативи, с които се цели информиране на стопанските субекти и потребителите, като наръчници за потребители или кампании на НПО.

Друг източник на объркване може да бъде разликата в съдържанието и обхвата на екомаркировките. Възможност за такова потенциално объркване има на всички нива във веригата на доставки. Възможно е производителите да не знаят за коя екомаркировка да поискат сертифициране, тъй като това зависи от избора на търговците на дребно и от специфичните характеристики на всеки пазар. Търговците на дребно от своя страна трябва да избират екомаркировки, които осигуряват най-добрата гаранция за техния имидж. Накрая, потребителите може да не са наясно какво представлява всяка екомаркировка.

Предвид проблема с избора на конкретен аспект на околната среда, върху който да се акцентира, и как да бъде предадено посланието, може да се стигне до множество сертификати и различни послания. Недостатъкът в този случай е объркването, като в крайна сметка може да се стигне до допълнителни разходи за операторите и недоверие към изявленията.

- в) Третият проблем се отнася до влизането на пазара и разходите за операторите. Сертифицирането по схеми за екомаркировка е свързано с одити, инспекции и оценки. Освен това може да бъдат направени и други разходи, например за използването на логото на екомаркировката. Този процес предполага разходи и административна тежест, които не винаги са отразени в продажните цени на производителя. Разходите по сертифицирането са особено значими за малките производители. Някои схеми са използвали свои собствени ресурси за създаването на програми за по-голям обхват и НПО активно подпомагат сертифицирането на малките производители.

Освен това сертифицирането вече е изключително важно за производителите и търговците, за да могат да продават на определени пазари, които в противен случай биха останали затворени или подценени.

В същото време то дава възможност на производителите да отличат своите продукти и да получат достъп до нови пазари.

6. ВЪЗМОЖНИ ДЕЙСТВИЯ ОТ СТРАНА НА ПУБЛИЧНИТЕ ОРГАНИ

През изминалото десетилетие бяха разработвани инициативи както на ниво ЕС, така и на международно ниво, насочени към твърденията за екологосъобразност. Както е посочено в точка 3 по-горе, това включва приемането от ЕС на редица законодателни и незаконодателни актове.

За целите на анализа на осъществимостта бяха определени три варианта за действие на ЕС: ефективно използване на наличните инструменти, разработване на минимални изисквания и евентуалното им прилагане и създаване на екомаркировка за целия Съюз.

6.1. Вариант 1: Без промяна: настоящото законодателство и ефективно използване на наличните инструменти

Единият вариант за действие от страна на ЕС в областта на екомаркировката за ПРА би включвал засилване на контрола на съществуващите разпоредби и допълнително подпомагане за прилагане на наличните инструменти, включително например мерки за предлагане на пазара съгласно член 68 от Регламента за Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР). Оценка и контролът на доброволните изявления може да се окажат ефективни за засилване на надеждността. Операторите и потребителите определено биха имали полза при всички случаи.

Що се отнася до избягването на объркване, произтичащо от множеството послания, то би било ограничено: въпреки че би било възможно да се провери съдържанието на изявленията, които са включени в етикетите на продуктите, няма да може да се контролират други форми на информация, които не попадат в тази група.

Що се отнася до разходите за операторите, ефективното използване на наличните възможности за финансиране би дало възможност на производителите да получат достъп до нови пазари, като в същото време се намалят разходите, които трябва да направят за сертифицирането. По-

специално производители от ЕС могат да получат подкрепа за сертифициране посредством ЕФМДР, а производителите от развиващите се държави — посредством програмите за развитие.

Може да се разгледа възможността за включване на ПРА в съществуващата екомаркировка на ЕС, като се има предвид, че храните вече са допустими в тази рамка. Въз основа на досегашния опит по разработването на критерии, процесът за разработване на нов набор от критерии би отнел най-малко 3 години и инвестиции в ресурси. Трябва да се напомни, че биологичната аквакултура е регламентирана област и че направеният през 2011 г. анализ не доказва осъществимостта и добавената стойност от изготвянето на критерии за екомаркировка на ЕС, които да обхващат екологичните характеристики на храните²⁰.

Ако се използват действащото законодателство и инструменти на ЕС, ще бъдат изпълнени критериите за добавена стойност, субсидиарност и пропорционалност. От друга страна, за контролните дейности може да е необходимо допълнително финансиране, за да се провери съответствието на доброволните изявления с действащото законодателство.

6.2. Вариант 2: Минимални изисквания, определени от ЕС

Този вариант разглежда възможността ЕС да определи минимални изисквания към изявленията за устойчивост на ПРА. Този вариант би осигурил съгласувана рамка за съпоставяне на съдържанието на тези изявления.

Действие в тази област би премахнало по ефективен начин потенциалното объркване относно характера на твърденията за екологосъобразност, при което ще намалее недоверието от страна на потребителите. Така ще бъде решен също проблемът с надеждността, тъй като процесите на сертифициране биха били основани на съответните валидни изисквания. По този начин няма да се реши обаче проблемът с разходите, които трябва да направят производителите за целите на сертифицирането.

Този вариант би се изразил в определянето на стандарти за устойчивост, като се вземат предвид насоките на FAO в тази област и показателите, които вече са установени в общата политика в областта на рибарството (ОПОР). Това би включвало изготвянето на два набора от стандарти на ниво ЕС, специално за риболова и за аквакултурите, като се имат предвид присъщите разлики между тези два производствени метода.

Последствията биха включвали задълбочена подготовка и консултации, включително периодичен преглед на стандартите и приемане на нови законодателни актове от ЕС.

---

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/documents/EUEB_position_on_food_final.pdf.

Като алтернативен подход може да се постави акцент върху минимални изисквания към процеса на сертифициране. Този вариант вече е използван чрез действия на ниво ЕС и на международно ниво. Съществуващото законодателство гарантира контрол на най-важните етапи от процеса на сертифициране. Вече съществуват подробни препоръки относно разработването на схема, изисквания и съответни изявления. Примери за най-добри практики при сертифицирането са документирани също така в Кодексите за добри практики на Международния алианс за социална и екологична акредитация и етикетиране (ISEAL) и в насоките на FAO и ще бъдат включени в текущата разработка на ISO.

Алтернативно Комисията би могла да представи препоръки и най-добри практики. Подобна незаконодателна инициатива може да включва международни позовавания на екомаркировка в областта на риболова и аквакултурите и подобен подход по отношение на твърденията за екологосъобразност на хранителни и нехранителни продукти. По този начин може да се увеличи прозрачността и да се способства за общо разбиране от страна на схемите за екомаркировка, операторите във веригата на доставки и публичните органи. Това би предполагало аналогични консултации и подготовка като за предишните подварианти, но не налага ново законодателство.

6.3. Вариант 3: Създаване на схема за екомаркировка за целия Съюз

За създаването на самостоятелна схема за екомаркировка за ПРА на доброволна основа за целия Съюз би било необходимо определянето на изисквания. Освен това ще трябва да бъдат разработени процедури за преразглеждане, сертифициране, етикетиране и разрешаване на спорове, заедно с определянето на мерки за насърчаване на тази нова схема. В обхвата трябва да бъдат включени както риболова и аквакултурите, така и всички продукти, които се продават в ЕС, независимо от техния произход. Това е от особено значение за този сектор, като се има предвид, че ЕС внася 65 % от рибата, която се консумира в него, и че значителна част от доставките идват от развиващите се държави.

Действие в тази област може да окаже положително въздействие от гледна точка на надеждността на екомаркировката, тъй като наличието на публична схема може да доведе до по-високи стандарти и показатели на сертифицирането. Присъствието на публична екомаркировка на пазара може да намали също така объркването по отношение на съдържанието на твърденията за екологосъобразност. Не е ясно обаче дали това ще окаже някакво въздействие върху предоставянето на потребителите на други видове информация за околната среда, нито къде ще се вмести в пазар, на който вече съществуват редица признати маркировки. Що се отнася до разходите на операторите за сертифициране, могат да бъдат реализирани известни икономии по отношение на използването на логото, тъй като то ще бъде публично. Въпреки това разходите, свързани със сертифицирането на продуктите, не могат да се променят значително.

Наличието на схема за целия Съюз няма да намали изобилието на екомаркировки и може да засили сложността чрез въвеждането на още

един етикет на пазара. По този начин може да бъде засегнато по-специално логото за биологичен продукт. От друга страна наличието на специална публична екомаркировка за ПРА може да увеличи възможностите за избор, които понастоящем са на разположение на производителите и търговците на дребно, и да понижи риска някои установени частни екомаркировки да се превърнат в твърде доминиращи.

За този вариант ще е необходимо приемането на ново законодателство, както и отпускането на ресурси за управление на схемата. Разходите за разработването, прилагането и насърчаването на екомаркировка за целия ЕС специално за ПРА могат да се съпоставят с тези, които са направени при въвеждането на сертифициране за биологични продукти и екомаркировката на ЕС, и са значителни в сравнение с останалите представени варианти.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

През изминалото десетилетие екомаркировката за ПРА ставаше все по-важна. Обемите на продуктите с екомаркировка вече са значителни, макар и концентрирани в някои пазари на ЕС и продукти. През същия период ЕС е приел редица разпоредби и е стартирал инициативи за насърчаване на защитата на потребителите и за регламентиране на предоставянето на информация за околната среда. При анализ в световен мащаб с други сектори, не се наблюдават големи отлики на екомаркировката за продукти от риболов и аквакултури.

В днешно време екомаркировките в сектора на риболова и аквакултурите служат за различни цели: дават на търговците на дребно гаранция за устойчивостта на продуктите, които продават. Търговците на дребно от своя страна използват тази гаранция да подчертават свързаните с устойчивостта аспекти в своите кампании за информиране на потребителите и да защитават своята марка. Освен това те информират потребителите относно показателите на устойчивостта на даден продукт. Екомаркировката дава възможност също така да се разграничават продуктите на пазара и може да помогне на потребителите да направят своя избор.

Направено е много по отношение на ролята на потребителите и често се приема, че е налице търсене на екомаркировка. Най-важната връзка обаче е тази между доставчика и търговеца на дребно. Екомаркировката може да спомогне да се избегне много по-голямо разпространение на сертифицирането от страна на търговците на дребно или на лично деклариране.

В доклада са очертани редица проблеми, свързани с екомаркировката. Първо, надеждността на изявленията се свързва със съществуването на сериозен процес на сертифициране. Второ, объркването се свързва с предполагаемото изобилие от екомаркировки и с успоредното използване на други комуникационни инструменти, както и с различното съдържание и обхват на екомаркировките. Накрая, разходите за сертифициране може да са значителни за производителите, въпреки че продажбата на продукти с екомаркировка може да отвори нови пазари.

В настоящия доклад е направен анализ на **три варианта за действие от страна на публичните органи**, които дават различни резултати от гледна точка на добавена стойност от ЕС, разходи, субсидиарност и пропорционалност.

Първият вариант — без законодателни промени и ефективно използване на наличните инструменти — би могъл ефективно да се справи с проблемите с надеждността на изявленията, но не би подобрил ситуацията с объркването в резултат на множеството послания, тъй като информацията за потребителите, попадаща извън съществуващите разпоредби на ЕС, не би подлежала на контрол. Що се отнася до разходите, използването на публични средства може да спомогне за намаляването на разходите на производителите за сертифициране.

Този вариант отговаря на критериите за добавена стойност, субсидиарност и пропорционалност, тъй като се основава на вече прието законодателство. От друга страна, може да е необходимо допълнително финансиране за засилване на контрола върху информацията, която се посочва на доброволна основа върху етикетите на храни.

Вторият вариант — определяне на минимални изисквания за устойчивост и процес на сертифициране — би решил проблеми като потенциалното объркване и надеждността. При него ще е необходима усилена подготовка и приемане на ново законодателство или препоръка на ниво ЕС. Алтернативно подобни цели могат да бъдат постигнати чрез подкрепа на международни стандарти, които са в ход на разработване.

Третият вариант — създаване на самостоятелна схема за екомаркировка за ПРА за целия Съюз — може да окаже положително въздействие от гледна точка на надеждността на екомаркировката чрез създаването на стимули и ефективен публичен контрол. Подобрене може да има така също по въпроса с объркването, свързано със съдържанието на твърденията за екологосъобразност, но не е ясно дали ще има някакво въздействие върху предоставянето на други видове информация за околната среда за потребителите. Що се отнася до разходите за сертифициране, биха могли да бъдат реализирани само ограничени икономии.

За създаването на такава схема за целия Съюз ще се наложи да се приеме ново законодателство. Като се имат предвид разликите в навлизането на пазара на продуктите с екомаркировка в различните държави членки и ранния етап на прилагане на националните схеми, действията на ниво ЕС биха могли да бъдат оспорени от гледна точка на субсидиарността. Аналогично, невъзможността да се установят явни пазарни слабости може да повдигне въпроси относно добавената стойност от действие на ЕС и пропорционалността на този избор. При този вариант разходите са значителни в сравнение с другите два.

Очаква се ОПОР да допринесе за постигането на устойчивост най-късно до 2020 г., което отчасти ще намали необходимостта от публична маркировка като фактор за устойчивост. Освен това двойната роля на ЕС за подобряване на устойчивостта на околната среда чрез ОПОР и за определяне на критерии за оценка на устойчивостта може да породви въпроси по отношение на съответствието.